

20 21

A 11 – Inicijativa za
ekonomska i socijalna
prava

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O RADU

UVOD

A 11 – Inicijativa za ekonomski i socijalni prava (u daljem tekstu: Inicijativa A 11; A 11) je neprofitna, nestranačka i nevladina organizacija koja se bavi promocijom i zaštitom prava pripadnika ranjivih, marginalizovanih i diskriminisanih grupa, sa posebnim akcentom na socijalna i ekonomski prava. U svom radu, organizacija se rukovodi principima jednakosti, dostojanstva, solidarnosti, socijalne pravde, inkluzivnosti i rodne ravnopravnosti.

Inicijativa A 11 ima devet zaposlenih sa punim i jednog zaposlenog sa pola radnog vremena koji nastoje da upravljaju organizacijom kroz horizontalne procese donošenja odluka.

Inicijativa A 11 osnovana je 2018. godine i od svojih početaka do danas nastoji da doprinese boljom zaštiti ekonomskih i socijalnih prava pripadnika ranjivih grupa i boljem razumevanju obaveze države da zaštići, promoviše i ispuni ova prava. Od svog osnivanja, Inicijativa A 11 sprovela je **23 projekta**, od kojih su neki još u toku.

Takođe, Inicijativa A 11 je od svog osnivanja pružila savetovanje za preko **2.000 pojedinaca**, pokrenula preko **190 postupaka** pred sudovima i organima uprave, kao i **11 strateških predmeta** (šest pred Ustavnim sudom i jedan pred Evropskim sudom za ljudska prava), podnela je **23 pritužbe nacionalnim institucijama za ljudska prava**, pomogla preko **30 sakupljača sekundarnih sirovina** u radu servisiranjem njihovih teretnih bicikala, realizovala najmanje **14 kampanja** u cilju podizanja svesti, objavila **21 izveštaj, analizu i priručnik** na temu zaštite i promovisanja ekonomskih, socijalnih i drugih prava, podnela **11 izveštaja** međunarodnim mehanizmima za zaštitu ljudskih prava i realizovala **10 epizoda podkasta** u kojima se govorio o važnim pitanjima i problemima koji se odnose na ljudska prava. Preko **60 učesnika** iz Srbije i regionala pohađalo je Školu ekonomskih i socijalnih prava, edukativni program o ekonomskim i socijalnim pravima koji jednom godišnje organizuje Inicijativa A 11, 28 studenata učestvovalo je na Praktikumu za ekonomski i socijalni prava organizovanom u saradnji sa Pravnim fakultetom Univerziteta Union, a **5 stažista i stažistkinja** uspešno je završilo praksu u A 11. Pored toga, Inicijativa A 11 postala je deo različitih mreža, kako nacionalnih tako i međunarodnih, uključujući ali ne ograničavajući se na **Pokret za stambenu jednakost** (nacionalni), **Platformu organizacija za saradnju sa mehanizmima Ujedinjenih nacija za ljudska prava** (nacionalnu), **Međunarodnu mrežu za ekonomsku, socijalnu i kulturnu prava** (vodeću međunarodnu mrežu organizacija koje se bore za zaštitu i promovisanje navedenih prava), a dodeljen joj je **Specijalni konsultativni status pri Ekonomskom i socijalnom savetu Ujedinjenih nacija**.

AKTIVNOSTI I REZULTATI

Naše ciljeve ostvarujemo realizacijom pet komplementarnih aktivnosti:

- pravna pomoć i strateško zastupanje;
- javno zagovaranje;
- edukacija, istraživanje i podizanje svesti;
- monitoring i izveštavanje;
- stvaranje koalicija, saradnja i partnerstva.

Od 2020. godine, Inicijativa A 11 ima aktivan [Program solidarnosti](#), kroz koji pruža podršku pojedincima, grupama i drugim organizacijama kojima je potrebno pravno zastupanje u oblasti borbe za socijalnu pravdu, jednakost, kao i onima koji nastoje da zaustave nekažnjavost za kršenja ljudskih prava. Teme koje ovaj program podržava nisu nužno povezane sa ekonomskim i socijalnim pravima, već šire vezane za kršenje ljudskih prava. Kroz ovaj program, podržali smo roditelje novorođene dece „nestale“ iz porodilišta u Srbiji, građane koji su bili izloženi brutalnosti policije tokom protesta održanih u julu 2020. godine u Beogradu, kao i druga lica i zajednice kojima je bila potrebna pravna pomoć.

Najvažnije aktivnosti u 2021. godini

Pravna pomoć i strateško zastupanje

Kroz strateško zastupanje, Inicijativa A 11 ukazuje na značajna pravna pitanja i prepreke u vezi sa pristupom socijalnim i ekonomskim pravima i zaštitom od diskriminacije i, oslanjajući se na relevantne međunarodne standarde i primere dobre prakse iz drugih država, nastoji da obezbedi povoljnije tumačenje prava i lakši pristup socijalnim i ekonomskim pravima za ranjive grupe.

Šta smo postigli u 2021. godini:

Privremenom merom ESLJP sprečio prinudno iseljenje lica sa invaliditetom iz stana za socijalno stanovanje

Pitanje nepriuštivosti socijalnog stanovanja, koje je više puta isticano u raznim prilikama i aktivnostima Inicijative A 11, ponovo je dospelo u žigu javnosti posle zakazanog prinudnog iseljenja B. S., osobe sa invaliditetom koja živi u stanu za socijalno stanovanje u Beogradu. Tokom više od osam godina, B. S. je pokrenuo pet različitih postupaka u kojima je pokušao da ospori raskid zakupa socijalnog stana, ali nijedan pravni lek nije bio podoban za preispitivanje te odluke. S obzirom na to da bi prinudno iseljenje osobe u izuzetno ranjivom položaju predstavljalo povredu prava na život i nehumano i ponižavajuće postupanje, Inicijativa A 11 je Evropskom sudu za ljudska prava podnela zahtev za izricanje privremene mere tražeći odustajanje od izvršenja prinudnog iseljenja. Privremena mera je određena narednog dana i Vladi Republike Srbije je naloženo da se uzdrži od izvršenja naloga za prinudno iseljenje. Privremena mera je produžena dva puta, a zatim je doneta na neodređeno vreme, dok država ne pruži preciznije informacije i garancije u vezi sa obezbeđivanjem adekvatnog alternativnog smeštaja.

Pored brojnih poteškoća sa kojima se suočavaju korisnici socijalnog stanovanja, slučaj B. S. upozorava na to da u domaćem pravnom poretku ne postoji delotvoran pravni lek koji bi omogućio preispitivanje rešenja o otkazivanju zakupa socijalnih stanova, nakon čega korisnicima tih stanova preti beskućništvo.

Dana 29. marta 2021. godine, u ime B. S., Inicijativa A 11 podnела je predstavku ESLJP, tvrdeći da su prekršeni članovi 3, 6, 8 EKLJP, član 13 u vezi sa članom 8 i član 1 Protokola 1 uz Konvenciju. Ovaj slučaj pokreće niz važnih pitanja, uključujući i nepriuštivost socijalnog stanovanja namenjenog socijalno ugroženim licima. Očekujemo da će ovaj slučaj uticati na pristup Grada Beograda kada je reč o ugroženim zakupcima socijalnih stanova i da će to rezultirati boljim položajem ugroženih građana kojima je stambeno zbrinjavanje potrebno.

Pokrenut postupak povodom navodnog prinudnog rada i kršenja ljudskih prava u slučaju vijetnamskih radnika i čutanja Srbije o slučaju Linglong

Nakon otkrivanja slučaja radnika iz Vijetnama angažovanih na izgradnji fabrike Linglong i sumnje na radnu eksploataciju i trgovinu ljudima, Inicijativa A 11 obavestila je nadležne državne organe o potencijalnom kršenju njihovih prava i pozvala ih da iskoriste svoja ovlašćenja i istraže ovaj slučaj. Dopisi i izveštaji upućeni su sledećim institucijama: Republičkom javnom tužilaštvu, Višem javnom tužilaštvu u Zrenjaninu, Kancelariji za koordinaciju aktivnosti u borbi protiv trgovine ljudima, Policijskoj upravi Zrenjanin, Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja/Sektoru za socijalnu zaštitu/Centru za zaštitu žrtava trgovine ljudima, Inspektoratu za rad, Inspekciji rada u Zrenjaninu, Ministarstvu zdravlja – Odeljenju sanitарне inspekcije i Zaštitniku građana.

Imajući u vidu činjenicu da ni posle nekoliko meseci od objavlјivanja ovog slučaja i sumnje na trgovinu ljudima u svrhu radne eksploatacije državni organi nisu preduzeli potrebne korake, Inicijativa A 11 podnela je više krivičnih prijava za povredu prava na štrajk i protivpravno lišavanje slobode. Podnete su krivične prijave, i to jedna protiv odgovornog lica u China Energy Engineering Group Tianjin Electric Power Construction Co. Ltd sa filijalom u Beogradu, a druga protiv odgovornih lica u Linglong International Europe d.o.o. Zrenjanin, obe zbog osnovane sumnje da je izvršeno krivično delo, odnosno povreda prava na štrajk. Takođe, po osnovu osnovane sumnje da je počinjeno krivično delo protivpravnog lišavanja slobode, tj. lišavanja slobode kretanja grupe od oko 30 radnika, podneta je prijava protiv Linglong International Europe d.o.o. Zrenjanin.

Pored toga, povodom brojnih medijskih izjava predstavnika Vlade o kontroli ovog gradilišta, Inicijativa A 11 podnela je Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i Ministarstvu građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture zahtev za pristup informacijama od javnog značaja, radi pribavljanja izveštaja i rešenja o inspekcijskom nadzoru. Do kraja 2021. godine tražene informacije nisu dostavljene.

4

INICIJATIVA ZA
EKONOMSKA I
SOCIJALNA PRAVA

Osporavanje visokih kazni izrečenih beskućnicima zbog kršenja ograničenja kretanja usled pandemije Kovid-19 – usled beskućništva

Prekršajni apelacioni sud u Kragujevcu usvojio je žalbu na presudu Prekršajnog suda u Kraljevu kojom su D. R. i njegova supruga S. A., lica u situaciji beskućništva, proglašeni odgovornim za kršenje ograničenja kretanja u vezi sa pandemijom i osuđeni na plaćanje novčane kazne od 50.000 dinara (oko 426 evra), pod pretnjom zamene neplaćene novčane kazne kaznom zatvora. Za pomoć su se obratili Inicijativi A 11. Iako se ovaj postupak završio pozitivno za D. R. i S. A., jer je njihova žalba usvojena i presuda ukinuta, ovo nije izolovan slučaj i Inicijativa A 11 je dobila informaciju da su novčane kazne zamenjene kaznom zatvora u izvršnom postupku u slučaju beskućnika koji nisu imali pravnu pomoć da ospore ovakve presude, niti novac da plate kaznu, a da su neki od njih zbog toga proveli i po 50 dana u zatvoru. Kažnjavanje beskućnika zbog kršenja zabrane kretanja predstavlja diskriminaciju i još jedan primer kriminalizacije siromaštva. Dodatni detalji dostupni su u [saopštenju za štampu](#) Inicijative A 11.

Borba protiv diskriminatornog izveštavanja o Romima

U postupku pokrenutom po pritužbi Inicijative A 11, Poverenik za zaštitu ravnopravnosti doneo je mišljenje kojim je utvrđeno da je Pink International Company d.o.o. diskriminisao Rome, navodeći nacionalnost osumnjičenog prilikom izveštavanja o krivičnom delu u onlajn vestima na sajtu Pink.rs. Kako se ističe u podnetoj pritužbi i potvrđuje u mišljenju Poverenika, „nacionalna pripadnost osumnjičenih za ovo krivično delo nije ni u kakvoj vezi sa učinjenim delom, niti objavljivanje ove informacije doprinosi boljem razumevanju događaja“. Poverenik dodaje da se „isticanjem nacionalne pripadnosti, u konkretnom slučaju, pažnja usmerava na nacionalne manjine, one se etiketiraju kao osobe sklone vršenju krivičnih dela, što za posledicu ima učvršćivanje stereotipa i diskriminatornog odnosa prema Romima“.

Ovo mišljenje Poverenika za zaštitu ravnopravnosti je važno jer ukazuje na rasprostranjenu diskriminaciju u medijskom predstavljanju Roma i Romkinja, što je često novi pokretač mržnje i netrpeljivosti prema ovoj grupi ljudi. Više informacija možete pronaći [ovde](#).

Unapređenje jednakog pristupa pravima i uslugama za tražioce azila

Postupajući po pritužbi Beogradskog centra za ljudska prava i Inicijative A 11, Poverenik za zaštitu ravnopravnosti izdao je mišljenje i utvrdio da je Raiffeisen banka diskriminisala tražioce azila u postupku otvaranja bankovnih računa. Poverenik je utvrdio da je Raiffeisen banka a.d. Beograd odbila da otvari račun licu koje je dobilo azil u Republici Srbiji, a čija je zemlja porekla Iran, čak i ne razmotrivši da li su u konkretnom slučaju ispunjeni uslovi za otvaranje računa, te da je banka time prekršila član 6 Zakona o zabrani diskriminacije, odnosno izvršila radnju neposredne diskriminacije.

Poverenik je naveo da u ovom postupku Raiffeisen banka nije dostavila dokaze iz kojih bi se utvrdilo da je ovakvo odbijanje opravdano i izdao preporuku da banka u svakom konkretnom slučaju bez negativnih generalizacija proceni i razmotri zahteve za otvaranje računa i da u poslovanju ne krši propise o zabrani diskriminacije. Poverenik napominje da je svojim postupanjem banka neprikošnovenno uskralila primenu korpusa prava zagarantovanih Zakonom o azilu i privremenoj zaštiti, ali i Ženevskom konvencijom o statusu izbeglica iz 1951. godine. Informacije o ovom slučaju zajedno sa mišljenjem Poverenika i preporukom možete naći [ovde](#).

Dodatne aktivnosti u domenu pravnog savetovanja, pravne pomoći i strateškog zastupanja obuhvataju:

- Podnošenje *pritužbe Zaštitniku građana*, u slučaju koji je Inicijativi A 11 uputila Psihosocijalna inovativna mreža (PIN). Pritužba se odnosila na uskraćivanje pristupa zdravstvenim uslugama za *zaštitu mentalnog zdravlja maloletnom licu bez pratnje* iz Avganistana i nezakonito postupanje zdravstvenih ustanova. Ovo je rezultiralo preporukom Zaštitnika građana Ministarstvu zdravlja, uz navođenje aktivnosti i mera u cilju jačanja zaštite mentalnog zdravlja mladih, a posebno mladih na migrantskoj ruti.
- Podnošenje *pritužbe Ministarstvu pravde* u vezi sa *nepravilnostima prilikom ovre punomoćja licima bez identifikacionih dokumenata*, kojima javni beležnici nezakonito naplaćuju znatno veći iznos naknade zbog učešća svedoka identiteta prilikom ovre potpisa. Imajući u vidu činjenicu da ovi problemi pogađaju najugroženija lica koja su uglavnom pripadnici romske nacionalne manjine, Inicijativa A 11 se obratila i Povereniku za *zaštitu ravnopravnosti* sa predlogom da se preporuče mere Ministarstvu pravde i Javnobeležničkoj komori.
- Podnošenje *pritužbe Povereniku za zaštitu ravnopravnosti* u ime Romkinje bez prebivališta i lične karte, koja nije bila u mogućnosti da dobije novčanu pomoć države za ublažavanje posledica pandemije.
- Podnošenje *dve pritužbe Povereniku za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti* povodom povrede prava na privatnost pacijenata čiju je istoriju bolesti javno objavio javni funkcioner i predsednik Skupštine Grada Jagodine; pritužba je podneta zajedno sa organizacijama Partneri za demokratske promene, Da se zna, Atina i SHARE fondacijom. Druga pritužba podneta je protiv Centra za socijalni rad Zemun i odnosi se na postupanje zaposlenih u tom centru koji otvaraju pisma namenjena licima koja imaju prijavljeno prebivalište na adresi tog centra za socijalni rad.
- *Praćenje strateških slučajeva za zaštitu od diskriminacije* iz prethodnih godina.

Zagovaranje

Preporuke Inicijative A 11 za unapređenje propisa i politika bitnih za zaštitu ljudskih prava zasnivaju se na analizi relevantne prakse i njenog uticaja na ranjive grupe. Inicijativa A 11 identificuje odstupanja od relevantnih međunarodnih standarda i ukazuje na uočene nedostatke nadležnim državnim organima i institucijama koje ih mogu otkloniti, kao i široj javnosti. Inicijativa A 11 koristi procedure povezane sa članstvom Srbije u međunarodnim organizacijama i predviđene relevantnim međunarodnim ugovorima kako bi doprinela usklađivanju domaćeg prava sa međunarodnopravnim standardima i stvaranju uslova koji bi omogućili pun pristup socijalnim i ekonomskim pravima za sve. Kroz javno zagovaranje, A 11 nastoji da razotkrije i objasni najurgentnije probleme u vezi sa socijalnim i ekonomskim pravima i diskriminacijom i da izvrši dodatni pritisak na nadležne organe da se pozabave njihovim rešavanjem.

Šta smo postigli u 2021. godini:

Važni predlozi A 11 prihvaćeni u postupku donošenja izmena i dopuna Zakona o zabrani diskriminacije

Nekoliko značajnih predloga Inicijative A 11 prihvaćeno je u procesu donošenja izmena i dopuna Zakona o zabrani diskriminacije i postalo sastavni deo novog antidiskriminacionog okvira. Učešće Inicijative A 11 u Radnoj grupi za izradu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije i podnošenje [pisanih komentara na Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije](#) rezultiralo je uvođenjem odredaba koje zabranjuju diskriminaciju u oblasti stanovanja i predviđanjem segregacije kao specifične vrste diskriminacije. Ovo je prvi put da je diskriminacija u oblasti stanovanja izričito zabranjena domaćim antidiskriminacionim propisima. Jednako važno, Inicijativa A 11 se uspešno zalagala za uvođenje obaveze javnih organa da razmotre način na koji bi njihove odluke i javne politike mogle da smanje nejednakosti povezane sa socio-ekonomskom ranjivošću. Ova obaveza procene uticaja zahteva od javnih organa da procene usklađenost predloženih propisa i javnih politika sa principom ravnopravnosti, obraćajući posebnu pažnju na socioekonomski najugroženije osobe i grupe. Ovo je veoma pozitivna novina koja bi mogla doneti osetna poboljšanja u životima ljudi. Ako se pravilno primeni, procena uticaja minimizira mogućnost usvajanja politika ili propisa na način koji krši ljudska prava najugroženijih građana. Nakon uspešnog zalaganja za usvajanje obaveze procene uticaja, Inicijativa A 11 će se fokusirati na podizanje svesti, obuke, praćenje primene i preuzimanje drugih napora koji bi mogli da poboljšaju sprovođenje i delotvornost ove obaveze sa nespornim potencijalom da napravi stvarnu razliku u životima ljudi.

Ratifikacija Opcionog protokola uz Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima je konačno na dnevnom redu Vlade Srbije

Nakon nekoliko uzastopnih inicijativa^[1] za ratifikaciju Opcionog protokola uz Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, nadležno Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog je u decembru 2021. godine obavestilo javnost da je predložilo ratifikaciju Opcionog protokola u godišnjem planu rada Vlade Republike Srbije.^[2] Uključivanje pitanja ratifikacije Opcionog protokola uz Pakt u godišnji plan rada Vlade predstavlja značajan korak ka obezbeđivanju bolje zaštite ekonomskih i socijalnih prava i služi kao još jedan dokaz zagovaračkog uticaja Inicijative A 11. Zalaganje za ratifikaciju Opcionog protokola sastojalo se od komplementarnih aktivnosti usmerenih na organe vlasti (sastanci, javne debate, inicijative i, indirektno, podnošenje izveštaja ugovornim telima UN), medije (brojna saopštenja za javnost) i širu javnost (video-materijali, poruke stručnjaka kao što su Aoife Nolan i Koldo Casla, brošure i kombinacija informativnih i participativnih aktivnosti namenjenih građanima i aktivnosti podizanja svesti).

Aktivnosti zagovaranja bile su potkrepljene sveobuhvatnom analizom koja je pokazala potrebu za ratifikacijom Opcionog protokola u Srbiji i korist koju bi to donelo. Ovo sveobuhvatno zagovaranje je na kraju dovelo do uključivanja pitanja ratifikacije Opcionog protokola uz Pakt u plan rada Vlade Srbije.

Iako je prerano spekulisati da li će i kada Opcioni protokol biti ratifikovan i bez obzira na to što su u tom pogledu potrebni dalji napori, ovo je značajan napredak u odnosu na prethodni period kada je nadležno ministarstvo odbacio inicijativu za ratifikaciju Opcionog protokola, a posebno imajući u vidu činjenicu da u okviru Univerzalnog periodičnog pregleda država nije prihvatile preporuke za ratifikaciju Opcionog protokola uz Pakt.^[3]

Grad Niš menja uslove za radno angažovanje korisnika socijalne pomoći nakon upozorenja Inicijative A 11 o radnoj eksplotaciji

Gradonačelnica Niš je 7. septembra 2021. godine najavila da će korisnici socijalne pomoći u ovom gradu biti angažovani na praćenju poštovanja epidemioloških mera, bez ikakve naknade za obavljeni posao. Istog dana Inicijativa A 11 reagovala je objavljinjem saopštenja za štampu i upozorenjem da bi najavljeni vid angažovanja korisnika socijalne pomoći predstavljati radnu eksplotaciju. A 11 je pozvala gradonačelniku Niša da odustane od najavljenog neplaćenog angažovanja socijalno ugroženih građana, ili da ih angažuje pod uslovima propisanim zakonom, nudeći im pravičnu i fer naknadu za obavljeni posao. Kao rezultat toga, promenjeni su uslovi za radno angažovanje korisnika socijalne pomoći. Gradonačelnica Niš je najavila da će korisnici socijalne pomoći koje grad angažuje, uz redovnu socijalnu pomoć, dobijati i 18.500 dinara mesečno. Više informacija možete pronaći u tekstu Južnih vesti, kao i u intervjuu sa programskim koordinatorom Inicijative A 11 za N1, koji je objasnio kontekst i regulativu koja omogućava prinudni rad korisnika novčane socijalne pomoći.

[1] Vidi, na primer, Inicijativa A 11, Ratifikacija Opcionog protokola uz Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, Kako do bolje zaštite ekonomskih i socijalnih prava?, Inicijativa A 11, Inicijativa za ratifikaciju Opcionog protokola uz Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, Inicijativa A 11, Podneta Inicijativa za ratifikaciju opcionih protokola uz Konvenciju o pravima deteta i Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima.

[2] Informacije sa konferencije koju je 10. decembra 2021. godine organizovalo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i socijalni dijalog.

[3] https://drive.google.com/file/d/1NtISChGaJkuPm7ba_ATTNQiaTGY3nhzY/view

Učešće Inicijative A 11 u tematskom dijalogu o sistemu socijalne zaštite

Inicijativa A 11 je 10. juna 2021. godine učestvovala u tematskom dijalogu o socijalnoj zaštiti, koji je organizovalo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog. Inicijativa A 11 je predstavila glavne probleme u sistemu socijalne zaštite i učestvovala u pripremi zajedničkog dokumenta nevladinih organizacija u kojem su navedene glavne preporuke za unapređenje u ovoj oblasti. Ove preporuke poslužile su kao osnova za pripremu [obavezujućih zaključaka](#) koje su usaglasile OCD i predstavnici Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i Ministarstva za brigu o porodici i demografiji.

Zaključcima je, između ostalog, predviđeno da: OCD budu uključene u izradu Strategije socijalne zaštite, koja će se zasnovati na Evropskoj socijalnoj povelji (revidiranoj); Zakon o socijalnoj zaštiti bude izmenjen kako bi se povećao obuhvat i poboljšala adekvatnost novčanih naknada usmerenih na siromašne; nadležna ministarstva sprovedu odgovarajuće analize i dodatne aktivnosti na poboljšanju obuhvata i adekvatnosti dečjeg dodatka; i da se razmotre mogućnosti povećanja broja socijalnih radnika. Više informacija o tematskom dijalogu dostupno je [ovde](#) i [ovde](#).

Dostavljeni komentari na Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom

U okviru javne rasprave o Nacrtu zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom, Inicijativa A 11 je dostavila [komentare na Nacrt zakona](#) Ministarstvu za brigu o porodici i demografiji i Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja. Predložene izmene bile su usmerene na ukidanje ograničenja i diskriminatorynih uslova koji posebno pogađaju porodice sa više dece i romsku decu. Posebno je naglašeno da je neophodno ukinuti ograničenje broja dece za koje je moguće ostvariti pravo na dečji i roditeljski dodatak, kao i diskriminatoryno uslovljavanje prava na roditeljski dodatak, što nesrazmerno pogađa romsku decu.

Obeležavanje Međunarodnog dana ljudskih prava

Sa aktivistima ASTRE, Zrenjaninskog društvenog foruma, Omladinskog centra CK13, Zrenjaninske akcije, Zadruge Oktobar i Panonske antifašističke organizacije - PAOR, Inicijativa A 11 obeležila je [Međunarodni dan ljudskih prava](#) ispred zgrade u kojoj su smešteni radnici iz Vijetnama angažovani na izgradnji fabrike guma Linglong u Zrenjaninu. Tokom pauze za ručak, kada su radnici bili u prilici da vide ovu akciju, aktivisti su razvili transparent sa natpisom: „Prava radnika su ljudska prava! Ne odustajemo od borbe za vas!” Poruka na baneru je ispisana na srpskom i vijetnamskom jeziku. O akciji podrške napravljen je kratak video-zapis: [Radnička prava su ljudska prava](#).

Podsetnik: kako žive najugroženiji građani Srbije tokom pandemije

Fotografijama snimljenim u neformalnim romskim naseljima „Vuka Vrčevića” i „Antena” u Beogradu, postavljenim na bilbordima u centru Beograda, Inicijativa A 11 upozorila je na uslove u kojima su živeli najugroženiji građani Srbije tokom pandemije i skrenula posebnu pažnju na činjenicu da mnoga ugrožena deca tokom pandemije nisu imala pristup onlajn obrazovanju, dok je 40.000 ljudi u Srbiji bilo bez pristupa pijaćoj vodi, a oko 30.000 bez struje. Dodatne informacije dostupne su [ovde](#).

Kampanja „Neprijatelj je siromaštvo a ne siromašni”

Kako bi skrenula pažnju javnosti na to da siromaštvo nije lična stvar pojedinca već posledica kršenja ljudskih prava i da je svakom siromašnom građaninu potrebna pomoć države, Inicijativa A 11 je pokrenula kampanju „Neprijatelj je siromaštvo a ne siromašni” kroz koju je javno postavljeno pitanje: „Da li se država bori protiv siromaštva ili protiv siromašnih?” Kampanja je simbolično počela 17. oktobra, kada se obeležava Međunarodni dan borbe protiv siromaštva. Pored zakupljenog bilborda ispred zgrade Vlade Republike Srbije sa porukom „Neprijatelj je siromaštvo a ne siromašni!”, kampanja se odvijala na društvenim mrežama. Za potrebe kampanje, kreirane su tri različite verzije vizuelnog prikaza, kao i video-zapis. Kampanja je propraćena i u medijima, u nekoliko nedeljnih i dnevних časopisa i na onlajn portalima, u člancima koji su preneli glavne poruke kampanje, a koje su se odnosile na problematizovanje ekonomskih i socijalnih prava u Srbiji i siromaštva, sa posebnim osvrtom na mogućnost bolje zaštite ovih prava kroz ratifikaciju Opcionog protokola uz Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima.

Fokus na lokalnim zajednicama – Zašto se Grad Požarevac četiri godine ne odaziva na pozive za pomoć stanara socijalnih stanova?

Inicijativa A 11 je i tokom 2021. godine zadržala fokus na problemima i prioritetima lokalnih zajednica, što bi se moglo ilustrovati kroz primer interno raseljenih Roma u naselju za socijalno stanovanje u Požarevcu, čije su prepreke u pristupu vodi, struji i pristupačnom stanovanju prikazane u [kratkom filmu](#) koji je pripremila Inicijativa A 11, a koji je objavljen u lokalnim medijima. Ove aktivnosti čine deo širih npora da se lokalne vlasti angažuju u rešavanju različitih problema sa kojima se ovi stanovnici suočavaju u pristupu adekvatnom stanovanju i socijalnoj zaštiti.

Dostavljen pregled domaćih propisa u oblasti ekonomskih i socijalnih prava u suprotnosti sa Međunarodnim pakтом o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima

Nakon sastanka sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, u martu 2021. godine, Inicijativa A 11 je tom Ministarstvu poslala [pregled propisa za koje je utvrđeno da nisu u skladu sa odredbama Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima](#). Dostavljeni dokument ukazuje na nedostatke Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom, Zakona o porezima na imovinu, Zakona o socijalnoj zaštiti, Zakona o stanovanju i održavanju zgrada i Zakona o zdravstvenoj zaštiti, kao i Uredbe o merama socijalnog uključivanja korisnika novčane socijalne pomoći.

Zagovaračke inicijative na međunarodnom nivou:

Podneta tri zajednička alternativna izveštaja Komitetu Ujedinjenih nacija za ekonomска, socijalna i kulturna prava

Povodom trećeg periodičnog izveštaja Republike Srbije o primeni Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, Inicijativa A 11 učestvovala je u pripremi i koordinirala proces pripreme tri alternativna izveštaja podneta Komitetu UN za ekonomska, socijalna i kulturna prava. [Prvi izveštaj](#), koji je pripremljen u saradnji sa Platformom organizacija za saradnju sa mehanizmima UN za ljudska prava, skreće pažnju na pitanja kao što su isključenje Roma bez dokumenata iz mera za ublažavanje posledica pandemije, diskriminacija romskih porodica i romske dece u pristupu roditeljskom i dečjem dodatku, neadekvatnost socijalnih davanja, proizvoljno smanjenje penzija i teškoće u pristupu pravima i uslugama za migrante, izbeglice i tražioce azila.

[Drugi izveštaj](#) je pripremljen u saradnji sa Centrom za ekonomski i socijalni prava, a sadrži analizu raspodele i trošenja budžetskih sredstava od 2014. godine, tj. od mera štednje koje je uvela Vlada Srbije. Cilj ovog izveštaja bio je da pokaže koliko su mere štednje degradirale pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu, obrazovanje, pravo na rad, pravične zarade i druga prava iz ovog korpusa ljudskih prava. [Treći izveštaj](#) pripremljen je u koaliciji devet organizacija civilnog društva koje se bave zaštitom i unapređenjem ekonomskih i socijalnih prava u Srbiji, uz učešće predstavnika Saveza samostalnih sindikata Vojvodine. Izveštaj obuhvata pitanja kao što su utuživost socioekonomskih prava, ratifikacija Opcionog protokola, pristup besplatnoj pravnoj pomoći, slučaj Linglong fabrike, zapošljavanje mladih i beskućništvo.

Rezolucija Evropskog parlamenta i saopštenja eksperata UN o navodnom prisilnom radu i trgovini ljudima u fabrici Linglong

U vezi sa slučajem navodnog prinudnog rada, kršenja ljudskih prava i trgovine ljudima u slučaju oko 500 vijetnamskih radnika u fabrici guma Linglong u Zrenjaninu, Inicijativa A 11 [dostavila je saopštenje Specijalnim izvestiocima UN](#). Specijalni izvestilac za trgovinu ljudima, Specijalni izvestilac za moderne oblike ropstva, Specijalni izvestilac za prava migranata i Radna grupa za pitanja diskriminacije i transnacionalnih korporacija izdali su nakon toga [zajedničko saopštenje](#) u kome izražavaju duboku zabrinutost zbog mogućnosti da bi vijetnamski migranti mogli biti potencijalne žrtve trgovine ljudima u svrhu radne eksploracije, kao i zbog teških uslova u kojima su živeli i radili u Srbiji. Eksperti UN za ljudska prava su potom poslali [zvanična saopštenja](#) Srbiji, Vijetnamu, Kini i kompanijama na koje se ove sumnje o trgovini ljudima i radnoj eksploraciji radnika Linglonga odnose. Pored toga, na sednici održanoj u decembru 2021. godine, poslanici [Evropskog parlamenta usvojili su Rezoluciju o prinudnom radu u fabriči Linglong](#) u kojoj se, između ostalog, Republika Srbija poziva da ispita izveštaje o postupanju prema vijetnamskim radnicima u fabriči Linglong. U delu teksta Rezolucije koji se odnosi na ovaj slučaj, Parlament je izrazio duboku zabrinutost zbog navodnog prinudnog rada, kršenja ljudskih prava i trgovine ljudima u cilju eksploracije oko 500 vijetnamskih radnika na gradilištu fabrike Linglong u Zrenjaninu. Pored toga, srpske vlasti su pozvane da „pažljivo istraže slučaj” i obezbede poštovanje osnovnih ljudskih prava, posebno prava radnika, kako bi Evropskoj uniji dostavile rezultate svojih istraživača i pozvale počinioce na odgovornost. Za ovu Rezoluciju glasalo je 586 poslanika, protiv je bilo 53, a uzdržanih 44. Kompletan tekst Rezolucije Evropskog parlamenta dostupan je [ovde](#), a propratna izjava dostupna je [ovde](#).

Podnet prilog za izveštaj Evropske komisije za Srbiju za 2021. godinu

Na poziv Delegacije Evropske unije u Srbiji, Inicijativa A 11 je u aprilu 2021. godine dostavila izveštaj kao [doprinos Godišnjem izveštaju Evropske komisije za 2021. godinu za Srbiju](#). Podnesak sadrži stavove Inicijative A 11 o napretku Srbije u vezi sa političkim kriterijumima i poglavljima 23 i 24, sa posebnim osvrtom na diskriminatore odredbe Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom, pravo na adekvatno stanovanje, sprovođenje Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, nacionalne institucije za zaštitu ljudskih prava, pristup pravu na obrazovanje i mere države tokom pandemije, a posebna pažnja posvećena je položaju Roma i položaju žena u trgovinskim radnjama.

Dodatne aktivnosti u oblasti zagovaranja u 2021. godini:

- Dana 7. maja 2021. godine, predstavnik Inicijative A 11 učestvovao je na javnoj konsultaciji sa [Međunarodnom komisijom pravnika](#) i [specijalnim izvestiocem UN za pravo na adekvatno stanovanje](#) gospodinom Rajagopalom, na temu „[Pristup pravdi u slučajevima stambene diskriminacije i prostorne segregacije](#)“.
- Predstavnica Inicijative A 11 učestvovala je 11. maja 2021. godine na [skupu o rodnoj ravnopravnosti u organizaciji Evropskog parlamenta](#) i predstavila, između ostalog, najavljene promene u vezi sa angažovanjem sezonskih radnika pod nepovoljnijim uslovima koje bi mogle dodatno da pogoršaju položaj ugroženih radnica.
- Predstavnici Inicijative A 11 su se 20. jula 2021. godine sastali sa [Poverenicom za zaštitu ravnopravnosti](#) i razgovarali o zaštiti od diskriminacije i [unapređenju ljudskih prava ranjivih i marginalizovanih grupa](#), sa posebnim osvrtom na pristup ekonomskim i socijalnim pravima. Više informacija možete naći [ovde](#).
- Inicijativa A 11 (zajedno sa još tri OCD) sastala se 2. decembra sa [Poverenikom za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti](#). Učesnici sastanka razgovarali su o unapređenju stanja u oblasti zaštite podataka o ličnosti i pripremi nove Strategije zaštite podataka o ličnosti.
- Učešće u organizaciji konferencije za medije i zajedničkog [predstavljanja nalaza istraživanja](#) o prvoj godini primene Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, u saradnji sa NVO Praxis, u februaru 2021. godine.
- Inicijativa A 11 je u aprilu 2021. godine predstavila rezultate istraživanja „[Položaj radnika u trgovinskim radnjama tokom pandemije izazvane COVID-19 virusom](#)“ koji ukazuju na to da su radna prava radnika u trgovinskim radnjama (koje su među najugroženijim kategorijama kada je reč o izloženosti zaražavanju) dodatno unazađena tokom prve godine pandemije. Video sa ovog događaja dostupan je [ovde](#).

- U decembru 2021. godine, Inicijativa A 11 učestvovala je u organizaciji [konferencije za medije](#) na temu izveštavanja Srbije o primeni Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, zajedno sa Beogradskim centrom za ljudska prava.
- Programski koordinator Inicijative A 11 Danilo Ćurčić bio je jedan od [učesnika epizode Peščanika na temu izazova sa kojima se suočava najugroženija populacija prilikom ostvarivanja socijalnih prava tokom pandemije](#); dostupno [ovde](#).

Javno zagovaranje i mediji

Inicijativa A 11 je tokom 2021. godine objavila **19 saopštenja za štampu**, pojavila se u više od **64 medija**, dok su članovi njenog tima napisali **11 članaka** i imali više od **15 televizijskih nastupa**. Za više detalja, pogledajte odeljak „A 11 u medijima – najvažniji događaji u 2021.“ u daljem tekstu.

Edukacija i podizanje svesti

Inicijativa A 11 doprinosi unapređenju položaja ranjivih grupa i ostvarenju ciljeva organizacije sprovođenjem kampanja i edukativnih programa usmerenih na podizanja svesti i obrazovanje o ljudskim pravima.

Šta smo postigli u 2021. godini:

Realizovana druga godišnja Škola ekonomskih i socijalnih prava

Inicijativa A 11 je drugu godinu zaredom uspešno realizovala [Školu ekonomskih i socijalnih prava](#), nastalu iz Praktikuma za ekonomska i socijalna prava, prvobitno sproveđenog u saradnji sa Pravnim fakultetom Univerziteta Union u Beogradu. Škola je trajala od novembra 2021. do januara 2022. godine i sastojala se od osam predavanja na teme: mesto socijalnih i ekonomskih prava u sistemu zaštite ljudskih prava i pravna priroda ekonomskih i socijalnih prava; utuživost ekonomskih i socijalnih prava; pravo na adekvatno stanovanje; pravo na socijalnu zaštitu; monitoring ekonomskih i socijalnih prava; uticaj mera ekonomske politike na siromaštvo i ostvarivanje ekonomskih i socijalnih prava; pristup žena i osoba sa invaliditetom ekonomskim i socijalnim pravima; pristup Roma i ljudi u pokretu ekonomskim i socijalnim pravima. Našu školu je 2021. godine pohađalo 33 učesnika, koji su uspešno okončali program (24 žene i 9 muškaraca), uključujući i predstavnike domaćih i regionalnih organizacija civilnog društva, međunarodnih organizacija, sindikata, političkih partija, aktiviste, studente i druge zainteresovane pojedince.

Utisci:

„Kako su ekonomski i socijalna prava neodvojiv faktor koji utiče na sveokupnu dobrobit svih ljudi, a posebno ih je nužno uzeti u obzir u radu sa ljudima iz marginalizovanih grupa, meni je škola ESP bila jako korisna za svakodnevni aktivistički rad. Iako većina nas polaznika nema uže pravno obrazovanje, predavači su uspeli da nam na jasan i koncizan način daju osnovne informacije o pravnom okviru, teoriji i praksama vezanim za ESP i kako je njihovo ostvarivanje povezano sa položajem u društvu. Škola mi je zaista pomogla da šire sagledam probleme ljudi sa kojima radim i da razumem koliko nam još borbe predstoji dok svako od nas ne bude uživao svoja ESP onako kako je zakonom i predviđeno! ”

Sara Ristić, projektna menadžerka Centra za izbeglice „Info park”, Beograd, polaznica druge Škole ekonomskih i socijalnih prava

„Socijalna nepravda i društvena nejednakost najviše pogadaju najmarginalizirane članove našeg društva. Dužnost je svake države da poštuje pravne obaveze vezane uz ekonomski i socijalni ljudska prava i osigura svojim građanima/ka dostojanstven život, sigurnost, zaštitu. Da bi do ovoga došlo nužno je i proaktivno djelovanje građana i građanki u cilju smanjenja društvene nejednakosti i približavanja socijalnoj pravdi. Upravo me sudjelovanje u Školi ekonomskih i socijalnih prava Inicijative A 11 dodatno motiviralo, osnažilo i usmjerilo za djelovanje u tom smjeru ”.

Natalija Havelka iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prava (Osijek), učesnica druge Škole ekonomskih i socijalnih prava

Predavanje studentima prava na Harvardu o stanju ljudskih prava u Srbiji

Dana 21. aprila 2021. godine, u saradnji sa Kanadskom advokatskom komorom i Udruženjem studenata prava Harvarda Centralne i Jugoistočne Evrope, predstavnici Inicijative A 11 održali su predavanje studentima Harvard univerziteta o stanju ljudskih prava u Srbiji i upoznali ih sa pitanjima relevantnim za pravo na adekvatno stanovanje, uslove u romskim naseljima i mehanizme zaštite ljudskih prava.

Škola ekonomskih i socijalnih prava za romske aktiviste i romske parapravnike

U aprilu 2021. godine, Inicijativa A 11 je uspešno organizovala školu na temu pristupa ekonomskim i socijalnim pravima za romske aktiviste i romske parapravnike, sa ciljem boljeg upoznavanja sa praktičnim mehanizmima za unapređenje lokalne integracije interno raseljenih lica i Roma i unapređenje pristupa pravnoj pomoći i pravnim lekovima.

Škola je organizovana kao serija od pet predavanja tokom tronodeljnog perioda, a program je obuhvatio sledeće teme: mehanizmi zaštite ljudskih prava, pristup ličnim dokumentima, prava na socijalnu i zdravstvenu zaštitu, pravo na adekvatno stanovanje, diskriminacija. Po završetku programa učesnici su dobili sertifikate i materijale i priručnik za rad sa osetljivim grupama.

Programski koordinator Inicijative A 11 učestvovao je na prvom seminaru namenjenom studentima doktorskih studija – PhD kolokviju – na Pravnom fakultetu u Beogradu

Programski koordinator Inicijative A 11 Danilo Ćurčić učestvovao je 8. aprila 2021. na prvom kolokviju studenata doktorskih studija na Pravnom fakultetu u Beogradu, gde su profesori i predstavnici istraživačkih instituta i organizacija civilnog društva pozvani da daju svoj doprinos, komentare i sugestije na istraživački rad studenata doktorskih studija i doktoranada. Danilo Ćurčić je pozvan da prokomentariše istraživački rad studentkinje doktorskih studija Pravnog fakulteta i stažistkinje Inicijative A 11 Mile Đorđević o merama države u vezi sa pandemijom i njihovom uticaju na iskorenjivanje siromaštva, koji se takođe oslanja na nalaze iz analiza Inicijative A 11.

Pružanje informacija o pristupu imunizaciji protiv virusa COVID-19

U aprilu i maju 2021. Inicijativa A 11 pripremila je i zajedno sa drugim partnerskim organizacijama i kolektivima delila letke sa informacijama o pristupu imunizaciji protiv virusa COVID-19, posebno o načinu prijave za imunizaciju. Ukupno je podeljeno 50.000 letaka stanovnicima neformalnih naselja, korisnicima socijalne pomoći i drugim licima koja se suočavaju sa preprekama u pristupu informacijama o vakcinaciji.

Stažiranje u 2021. godini:

- Stažista [Edoardo Castiglioni](#) uspešno je završio praksu u Inicijativi A 11. Njegovo istraživanje je bilo usmereno na [pristup pravu na vodu](#).
- Stažistkinja [Lena Bašić](#) uspešno je završila praksu u Inicijativi A 11 sa fokusom istraživanja na identifikaciju [odлука na lokalnom nivou koje diskriminišu interno raseljena lica](#).
- Stažistkinja [Mila Đorđević](#) uspešno je završila praksu u Inicijativi A 11. Njeno istraživanje je bilo fokusirano na [segregaciju dece u obrazovanju](#), sa posebnim osvrtom na siromašnu i romsku decu.

Podkast

Tokom 2021. godine, Inicijativa A 11 pripremila je i emitovala šest novih epizoda podkasta o potrebama i problemima ugroženih grupa. Stanovnici socijalnih stanova i kontejnerskih naselja, osobe sa invaliditetom, beskućnici, Romi koji rade u sivoj ekonomiji (sakupljači sekundarnih sirovina i nosači prtljaga) bili su među onima koji su podelili svoje priče i pokrenuli važna pitanja koja se tiču ljudskih prava kroz sledećih šest epizoda podkasta Inicijative A 11:

1. [Šećera i vode – Život u Prihvatištu za odrasla i stara lica](#) – U ovoj epizodi podkasta Inicijative A 11 jedan od mnogobrojnih **beskućnika** u Beogradu podelio je svoje iskustvo o sistemu socijalne zaštite i životu u Prihvatištu za odrasla i stara lica, gde je smešten krajem 2020.
2. [Sa deponije na ulicu – Manje poznate činjenice o izgradnji spalionice u Vinči](#) – Ova epizoda podkasta Inicijative A 11 bavi se problemima sa kojima se suočavaju **sakupljači sekundarnih sirovina** koji su živeli na deponiji „Vinča“, kao i problemima na koje su naišli nakon pravne preseljenja iz naselja blizu deponije.
3. [Grad za primer – Socijalno stanovanje u Beogradu](#) – Ova epizoda podkasta Inicijative A 11 bavi se problemima socijalnog stanovanja i deli iskustvo jednog od stanovnika naselja za socijalno stanovanje „Kamardin“ u Beogradu, koji se, **uprkos svom invaliditetu**, suočio sa **rizikom od pravne preseljenja i beskućništva**.
4. [Cigani ovde više ne mogu da rade – Neformalna ekonomija u Srbiji](#) – Ova epizoda podkasta govori o neformalnoj ekonomiji i položaju Roma u Srbiji, prenoseći iskustvo **jednog od romskih nosača prtljaga** koji je nekada radio na beogradskoj autobuskoj stanici, gde se suočavao sa diskriminacijom i raznim preprekama zbog svoje nacionalnosti, što je potvrđeno i mišljenjem Poverenika za zaštitu ravnopravnosti.
- 5.. [Čuvari kontejnera – U iščekivanju socijalnog stana u Beogradu](#) – Ova epizoda podkasta Inicijative A 11 govori o problemima sa kojima se suočavaju Romi, koji nakon **pravne preseljenja** iz neformalnog romskog naselja ispod Pančevačkog mosta žive u kontejnerskom naselju „Makiš“, u izrazito teškim životnim uslovima. Ovi **nehumanuslovi života** dodatno su otežani zanemarivanjem od strane svih nadležnih socijalnih institucija i službi, posebno u slučaju dvoje pripadnika romske nacionalnosti sa **invaliditetom**, koji o svojim problemima govore u ovoj epizodi podkasta Inicijative A 11.
- 6.[Zovi Mej! – Šta sve znamo o položaju vijetnamskih radnika na gradilištu fabrike Linglong](#) – Poslednja epizoda podkasta Inicijative A 11 u 2021. godini govori o položaju 400 vijetnamskih radnika angažovanih u fabričkoj gumi **Linglong**, koji žive u nehumanim uslovima, koji su eksplorativni i verovatno žrtve **trgovine ljudima**. Više detalja o ovom slučaju prenose dvoje aktivista za ljudska prava uključenih u ovaj slučaj.

Monitoring i izveštavanje

Izveštavanje o ekonomskim i socijalnim pravima predstavlja važan deo aktivnosti Inicijative A 11. U tom cilju, Inicijativa A 11 nastoji da dokumentuje slučajeve kršenja ekonomskih i socijalnih prava, kao i da ponudi analizu i preporuke za unapređenje stanja u oblasti ostvarivanja ekonomskih i socijalnih prava, posebno uzimajući u obzir relevantne međunarodne standarde kojima se garantuju ova prava.

Šta smo postigli u 2021. godini:

Izveštaji, pravne analize i resursi:

- [Položaj radnika u trgovinskim radnjama tokom pandemije izazvane virusom Covid-19](#)
- [Utuživost ekonomskih i socijalnih prava u Srbiji](#)
- [Doprinos godišnjem izveštaju za 2021. godinu za Srbiju o političkim kriterijumima i poglavljima 23 i 24](#)
- [Pregled propisa koji onemogućavaju ili otežavaju ostvarivanje ekonomskih i socijalnih prava najugroženijih građana u Republici Srbiji](#)
- [Predlozi izmena i dopuna Zakona o zabrani diskriminacije](#)
- [Komentari na Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o finansijskoj pomoći porodici sa decom](#)
- [Šta nam donose potpisivanje i ratifikacija Opcionog protokola uz Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima?](#)
- [Šta nam donose potpisivanje i ratifikacija Opcionog protokola uz Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima – sažetak](#)
- [A 11 Bilten // Osmo izdanje // VOL 4 // Teme za period: januar – april 2021.](#)
- [A 11 Bilten // Deveto izdanje // VOL 4 // Teme za period: maj – septembar 2021.](#)

Saradnja u oblasti monitoringa i izveštavanja:

- Uслови живота и рада građevinskih radnika iz Vijetnama u fabrici Linglong (u saradnji sa organizacijom ASTRA)
- Privatnost i zaštita podataka o ličnosti u Srbiji – Analiza odabranih sektorskih propisa i njihove primene
- Zajednički izveštaj Komitetu UN za ekomska, socijalna i kulturna prava povodom 71. sednice i razmatranja trećeg periodičnog izveštaja Srbije (u saradnji sa Centrom za ekomska i socijalna prava)
- Alternativni izveštaj povodom 71. sednice Komiteta UN za ekomska, socijalna i kulturna prava – Platforma organizacija za saradnju sa mehanizmima UN za ljudska prava
- Zajednički izveštaj povodom 71. sednice Komiteta UN za ekomska, socijalna i kulturna prava i revizije Republike Srbije

Saradnja i partnerstvo

Saradnja sa 12 OCD i sindikatima i platforma 17 OCD na pripremi tri alternativna izveštaja za Komitet Ujedinjenih nacija za ekomska, socijalna i kulturna prava

Stvaranje koalicija, razmena informacija i saradnja bile su intenzivne i na domaćem i na međunarodnom nivou. Ovu komponentu rada Inicijative A11 u 2021. godini najbolje ilustruje saradnja sa Centrom za ekomska i socijalna prava iz Njujorka, kao i sa domaćim OCD i sindikatima, što je rezultiralo pripremom i podnošenjem tri zajednička alternativna izveštaja za 71. zasedanje Komiteta Ujedinjenih nacija za ekomska, socijalna i kulturna prava: izveštaj pripremljen u saradnji sa Centrom za ekomska i socijalna prava, izveštaj pripremljen u saradnji sa organizacijom ADRA, Centrom Živeti uspravno, Savezom samostalnih sindikata Vojvodine, Omladinskim centrom CK13, Grupom B1, Udruženjem Izlazak, Organizacijom Liceulice, Odborom za ljudska prava Niš, Mrežom psihosocijalnih inovacija – PIN i Udruženjem za radna prava žena – ROZA i izveštaj pripremljen u saradnji sa Platformom organizacija za saradnju sa mehanizmima UN za ljudska prava, koju čini 17 domaćih OCD.

Učešće u inicijativi koja se odnosi na prava sezonskih radnika

Inicijativa A 11, zajedno sa Platformom za teoriju i praksu društvenih dobara – Zajedničko i Centrom za moderne veštine, pokrenula je inicijativu „Živim i van sezone”, kojom je od Vlade Republike Srbije traženo da povuče Nacrt zakona o radnom angažovanju zbog povećanog obima posla u određenim delatnostima, uz obrazloženje da je Nacrt zakona u suprotnosti sa Ustavom Republike Srbije i međunarodnim konvencijama koje je Srbija ratifikovala. Dodatne informacije o Nacrtu zakona i inicijativi za njegovo povlačenje (koji su potpisale 162 organizacije i pojedinci iz civilnog društva, akademske zajednice i sindikata) dostupne su [ovde](#) i [ovde](#). U zaključku javne rasprave se navodi da će biti obavljene dodatne konsultacije sa Međunarodnom organizacijom rada (u daljem tekstu: MOR) kako bi se razmotrilo da li su prekršene neke od konvencija MOR-a.

Naš zajednički rad i partnerstvo u 2021. godini obeležile su i sledeće aktivnosti i događaji:

- Učešće u pilotiranju sistema parapravnika u zajednici, zajedno sa Forumom Roma Srbije, Međunarodnim komitetom za spašavanje izbeglica (IRC) i Centrom za istraživanje javnih politika.
- Nastavak saradnje sa Pokretom za stambenu jednakost koja je tokom 2021. godine doprinela ostvarivanju postavljenih ciljeva sprovodenjem različitih aktivnosti, kao što su organizacija seminara „Prekarni stambeni statusi”, učešće na forumu „Beskućništvo u Srbiji danas – od negiranja do realnosti”, učešće u Zemaljskom forumu – Horizonti promene.
- Nastavak saradnje sa časopisom Liceulice u okviru rubrike posvećene ljudskim pravima i pisanje tekstova na teme kao što su socijalna zaštita, zdravstvena zaštita, rasizam i solidarnost.

- Nastavak saradnje na zajedničkom mesečnom biltenu „Pojačalo“ sa organizacijom Zajedničko, Centrom za politike emancipacije - CPE, Institutom za urbane politike/Ministarstvom prostora i Zelenom omladinom Srbije.
- U oktobru 2021. godine, predstavnici Inicijative A 11 posetili su Centar za mirovne studije i Kuću ljudskih prava u Zagrebu, gde su razgovarali o sistemu zaštite ekonomskih i socijalnih prava, iskustvima u Srbiji, umrežavanju i perspektivama regionalne saradnje.
- Članovi tima Inicijative A 11 održali su 10. decembra 2021. godine predavanje o besplatnoj pravnoj pomoći na događaju koji je organizovala Ekumenska humanitarna organizacija (EHO).
- A 11 je podržao inicijativu za izmene Zakona o socijalnoj zaštiti upućenu Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, koju su podržale 34 organizacije civilnog društva i u kojoj se pozivaju na brojne nedostatke u zakonu ili njegovoj primeni.
- Inicijativa A 11 podržala je zahtev koji je Ministarstvu pravde podnelo više od 80 OCD, tražeći hitno povlačenje predloga Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, zbog brojnih propusta, kako u načinu izrade, tako i u sadržaju i predloženim zakonskim rešenjima. Više informacija možete naći ovde.
- Inicijativa A 11 podržala je kampanju „DižiMinimalac“ koja ima za cilj povećanje minimalne zarade na nivo minimalne potrošačke korpe. Više informacija možete naći ovde.
- Inicijativa A 11 podržala je pismo MDRI-S-a upućeno različitim međunarodnim telima sa ciljem skratanja pažnje na nedavna dešavanja u vezi sa procesom deinstitucionalizacije u Republici Srbiji.
- Inicijativa A 11 nastavila je da redovno učestvuje na sastancima i aktivnostima Platforme organizacija za saradnju sa mehanizmima UN za ljudska prava.

Druge aktivnosti

Akcije solidarnosti sa radnicima Linglonga

Inicijativa A 11 učestvovala je u prikupljanju i distribuciji solidarne pomoći radnicima Linglonga iz Vijetnama. Više informacija možete naći ovde.

21

INICIJATIVA ZA
EKONOMSKA I
SOCIJALNA PRAVA

Sprovedeni projekti u 2021. godini

1. Unapređenje lokalne integracije interno raseljenih lica putem poboljšanog pristupa socijalnim pravima

Donator: Visoki komesarijat za izbeglice Ujedinjenih nacija / Period trajanja projekta: januar 2021 – decembar 2021.

2. Unapređenje ekonomskih i socijalnih prava marginalizovanih zajednica

Donator: International Olof Palme Centre / Period trajanja projekta: januar 2020 – decembar 2024.

3. Unapređenje ekonomskih i socijalnih prava kroz poboljšanu primenu antidiskriminacionog zakonodavstva

Donator: Ambasada Kraljevine Norveške u Beogradu / Period trajanja projekta: novembar 2021 – juli 2022.

4. Korupcija u planiranju i izgradnji – Borba protiv korupcije i kršenja ljudskih prava i osnovnih sloboda u urbanom i prostornom planiranju

Donator: Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji / Period trajanja projekta: januar 2021 – decembar 2022.

5. Bliskost i nega: Briga o starijim osobama u Srbiji tokom pandemije Covid-19

Donator: Open Society University Network, podržano [delimično] grantom Fondacije za otvoreno društvo / Period trajanja projekta: avgust 2021 – juli 2022.

6. Unapređenje komunikacije o ekonomskim i socijalnim pravima u Srbiji

Donator: CRTA / Period trajanja projekta: juli 2021 – decembar 2021.

7. Kolektivno ka unapređenju zaštite ekonomskih i socijalnih prava

Donator: Beogradska otvorena škola (BOŠ) uz podršku američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) / Period trajanja projekta: april 2021 – oktobar 2021.

8. Podrška najugroženijim grupama tokom krize izazvane koronavirusom u Srbiji

Donator: Britanska ambasada u Beogradu / Period trajanja projekta: septembar 2020 – februar 2021.

9. Privatnost je privatna

Donator: Evropski instrument za demokratiju i ljudska prava (EIDHR) / Period trajanja projekta: januar 2020 – decembar 2021.

10. Unapređenje institucionalnih praksi u sprečavanju diskriminacije žena na tržištu rada u Srbiji

Donator: Fond žena Kosova / Period trajanja projekta: januar 2020 – april 2021.

Finansije

U 2021. godini, ukupan **godišnji budžet** Inicijative A 11 iznosio je 265.608,00 evra.

Inicijativa A 11 u 2021. godini u brojkama:

- 9 donatora podržalo je sprovođenje 10 projekata;
- 25 poseta romskim naseljima i neformalnim kolektivnim centrima;
- skoro 650 ljudi dobilo je podršku u pristupu ekonomskim i socijalnim pravima i pravu na nediskriminaciju;
- 5 strateških predmeta pred domaćim i međunarodnim sudovima;
- 33 učesnika i 15 predavača u Školi ekonomskih i socijalnih prava;
- 4.76 je prosečna ocena za našu Školu za ekonomска i socijalna prava (na skali od 1 do 5), pri čemu je 80% učesnika izjavilo da su „u potpunosti zadovoljni“ Školom ekonomskih i socijalnih prava i njenim programom. 80% učesnika ocenilo je Školu ekonomskih i socijalnih prava najvišom ocenom (5), dok ju je 16.7% ocenilo ocenom 4 na skali od 1 do 5;
- 6 novih epizoda podkasta;
- 1 parapravnica koja pruža pomoć interno raseljenim Romima; učešće u osnaživanju i obuci 5 novih parapravnika koji će pružiti pravnu pomoć i zaštitu Romima;
- 63.071 pregled internet stranice – što je više pregleda nego tokom prošle godine (61.069);
- 46.100 pregleda kratkog dokumentarnog filma Inicijative A 11 „Život u Uzun Mirkovoj“;
- 6.569 pregleda stranice kampanje „Neprijatelj je siromaštvo a ne siromašni“;
- 2,972 Twitter pratilaca;
- 3.432 Facebook pratilaca.

A 11 u medijima – najvažniji događaji u 2021. godini

- I seljenje osobe sa invaliditetom odloženo, ali ostaje strah – račune ne može da plati (N1)
- I seljenje osobe sa invaliditetom odloženo, ali ostaje strah (Nova S)
- Kofer pun dugova, slučaj Božidara Savića nije usamljen – šta će biti posle 29. marta (RTS)
- Ograničavanje socijalne zaštite: kako Velika Britanija i Srbija prednjače u ograničavanju pomoći za decu (Open Global Rights)
- Inicijativa A 11: Sve je više siromašnih građana u Srbiji kojima država ne pruža pomoć (Južne vesti)
- A 11: Država ne pruža pomoć siromašnima (Danas)
- Ljudska prava su nedeljiva (Vreme)

- [Ljudska prava su nedeljiva](#) (Vreme)
- [Pakao na zemlji usred Banata, radnici iz Vijetnama moguće žrtve trgovine ljudima](#) (N1)
- [360 stepeni o slučaju vijetnamskih radnika: postoji li u Srbiji „radničko ropstvo“](#) (N1)
- [Šokantne tvrdnje o zlostavljanju vijetnamskih migranata koji rade u inostranstvu ukazuju na potrebu za jačom zaštitom u oblasti rada](#) (Vietcetera)
- [Poziv u pomoć vijetnamskih radnika u kineskoj fabrici u Srbiji](#) (Associated Press)
- [Vijetnamci u Zrenjaninu: Ropstvo u prisustvu vlasti](#) (Al Jazeera)
- [Inicijativa: Ako se usvoji zakon o radnom angažovanju, Srbija će postati zemlja eksploracije](#) (021)
- [Inicijativa: Ministarstvo da povuče nacrt zakona o radnom angažovanju](#) (N1)
- Radnici ostaju bez prava koja proizlaze iz radnog odnosa (Politika)
- [Radnice u trgovini su svesne da su im prava prekršena, ali preovlađuje strah od gubitka radnog mesta](#) (Mašina)
- [Radnice u prodavnicama posebno izložene riziku od zaraze](#) (RTV)
- [Radnice u trgovini zaboravljene na prvoj liniji fronta](#) (Nova S)
- [Trgovinski radnici – Zaboravljeni na prvoj liniji fronta u borbi protiv korone](#) (RTS)
- „[Radnička prava su ljudska prava. Ne odustajemo od zajedničke borbe!](#)“, poručili su aktivisti ispred Linglonga (Mašina)
- [Aktivisti protestovali ispred kineske kompanije u Zrenjaninu](#) (Radio Slobodna Evropa)
- [Solidarna akcija povodom Dana ljudskih prava za radnike iz Vijetnama](#) (N1)
- [Inicijativa A 11 podnela još dve krivične prijave u vezi sa vijetnamskim radnicima](#) (Danas)
- [Inicijativa A 11 podneta nove krivične prijave u vezi sa vijetnamskim radnicima](#) (N1)
- [Krivične prijave protiv odgovornih u Linglongu i kineskoj kompaniji zbog vijetnamskih radnika](#) (021)
- [Nove krivične prijave protiv Linglonga i kineskog podizvođača](#) (Nova S)
- [Podnete krivične prijave zbog situacije sa vijetnamskim radnicima u Zrenjaninu](#) (Radio Slobodna Evropa)
- [Podnete krivične prijave zbog povrede prava na štrajk i protivpravnog lišavanja slobode vijetnamskih radnika](#) (Mašina)
- [Izmene i dopune Zakona o parničnom postupku – gubitak i za građane i za pravosuđe](#) (Mašina)
- [Trgovinski radnici – Zaboravljeni na prvoj liniji fronta u borbi protiv korone](#) (Radio Beograd 202)
- „[Kako prevazići anticiganizam](#)“ (Newsmaxadria)
- [Ćurčić: Uslovljavanje korisnika socijalne pomoći je prinudni rad, sud čuti](#) (N1)
- [Kako do bolje zaštiti socijalnih i ekonomskih prava u Srbiji?](#) (Otvorena vrata pravosuđa)
- [Zakon o socijalnoj karti smanjiće za četvrtinu broj korisnika socijalne pomoći](#) (Biznis.rs)
- [Inicijativa A 11: Ljudi iz Uzun Mirkove žive u izuzetno teškim uslovima](#) (Boom 93)

